

Преведено: „... (като втори) Мойсей, Григорий, като издигна скиния (храмъ), мизийските (български) народи поучава всемждро на богоисцания законъ. Година 6825 (1317 от Хр.)“.

Четиритѣ монограма на амвона въ сѫщата църква ще да сѫ вѣроятно отъ сѫщия разукрасителъ на храма, Григория. Развързани, тия монограми даватъ Гρυγόριος, Гρυγόριος ἀρχιεπίσκοπος, Βουλγάρ(ων), т. е. Григорий архиепископъ на българитѣ.

2. — Хоматианова рамка. Тая сребърна рамка на Христовата малка икона, поставяна обикновено на темплото надъ царските врата, е била подарена, вѣроятно за Св. София, отъ Димитъръ Хоматианъ, единъ отъ най-бележитите йерарси на Охридската архиепископия (1216—1234). Когато Св. София била обѣрната на джамия, иконата съ рамката била поставена надъ царските врата на охридската църква Св. Богородица-Св. Климентъ, гдето се пази и гдето преписахме надписа. Той представя четиристишие въ 12-сриченъ размѣръ, гдето става игра съ двоякото значение на гръцката дума κόσμος (украса, свѣтъ):

Κόσμος κοσμῆτορ τοῦ κόσμου σῆς εἰκόνος
Ἐκ Δημητρέου ποιενάρχου Βουλγάρων
Σὺ δὲ βράβευσον τῷ κατ' εἰκόνα κόσμον
Δύσμορφον αἰσχος τῶν παθῶν μου καθάρας.

Преведено: „Украсата (рамката, обковата) на иконата ти, о украсителю на свѣта, е отъ Димитрия, архипастиръ на българитѣ. Ти пъкъ (Господи) ме вѣнагради споредъ украсата (т. е. споредъ моя дарь), като очистишъ грозния позоръ на страстите ми“.

3. — Покровъ отъ Теодора Коминъ, 1216—1230 г. Подаренъ вѣроятно за Св. София отъ епирския деспотъ Теодора Коминъ, следъ като той превзелъ Охридъ въ 1216 г. Съхранява се въ музея при църквата Св. Богородица въ Охридъ. Теодоръ Коминъ бѣ разбитъ и плѣненъ отъ българския царь Асъня II при Клокотница въ 1230 г. Покровътъ, 73 на 55 см., е отъ червенъ коприненъ платъ съ злато-везенъ образъ на св. Богородица Оранта права, съ детето Иисуса предъ нея. По жълтата обшивка има златошистъ надпись, който разчлененъ дава осъмъ 12-срични стиха: